

Zakaj pa ne – tudi v javnih službah lahko razmišljamo izven okvirjev

Mag. NASTJA MULEJ

Zdravo!

Kako si kaj?

Pokaži nam!

PRETEGNIMO SE
KOT ... NEKDO,
KI ZASLEDUJE SVOJE SANJE

RAZVESELIMO SE
KOT ... NEKDO,
KI JE DOSEGEL SVOJ CILJ!

ODLIČNO. PETKA!

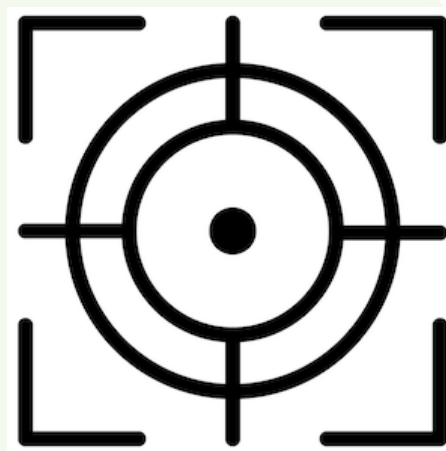
Pripravimo si ...

+

+

+

+

Zdravo, jaz sem Nastja ☺

Kdo pa (ni)si ti?

Pripravi si 3 besede, pojme, pridevnike,
ki opisujejo vse to, kar ti NISI

Podelimo med seboj.

USTVARJALNI POSTOPEK

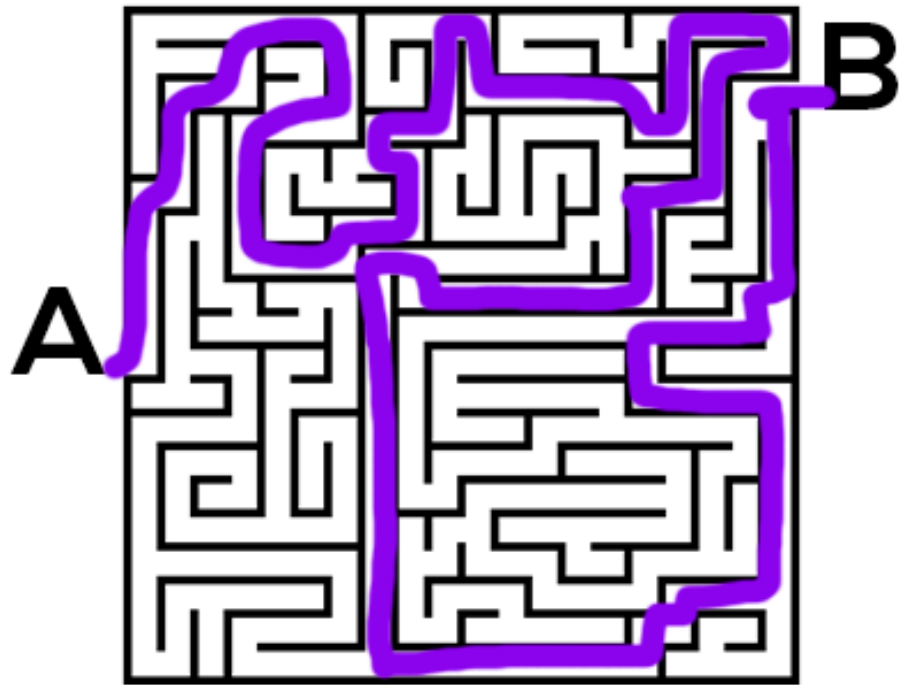
**Ustvarjalnost =
namerno spreminjanje vzorcev,
začetnih zaznav in konceptov**

ZAHTEVA PREBIJANJE UVELJAVLJENIH VZORCEV,

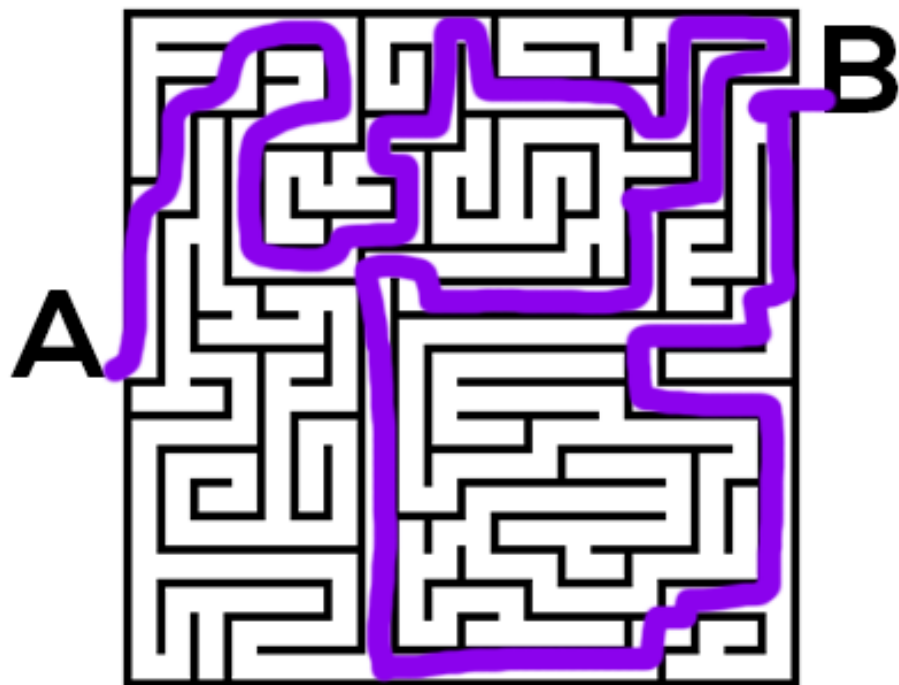
da na zadeve pogledamo na drugačen način.

Tradicionalna logika

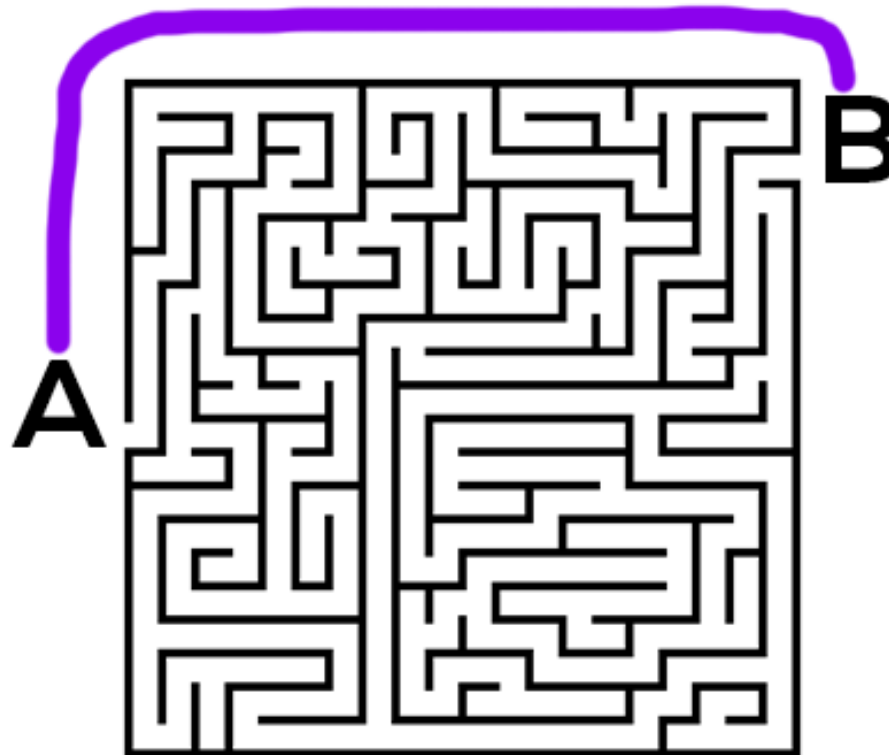
Sklepa, kaj so pravila

Tradicionalna logika

Sklepa, kaj so pravila

Lateralno razmišljanje

Ne upošteva nakazanih pravil

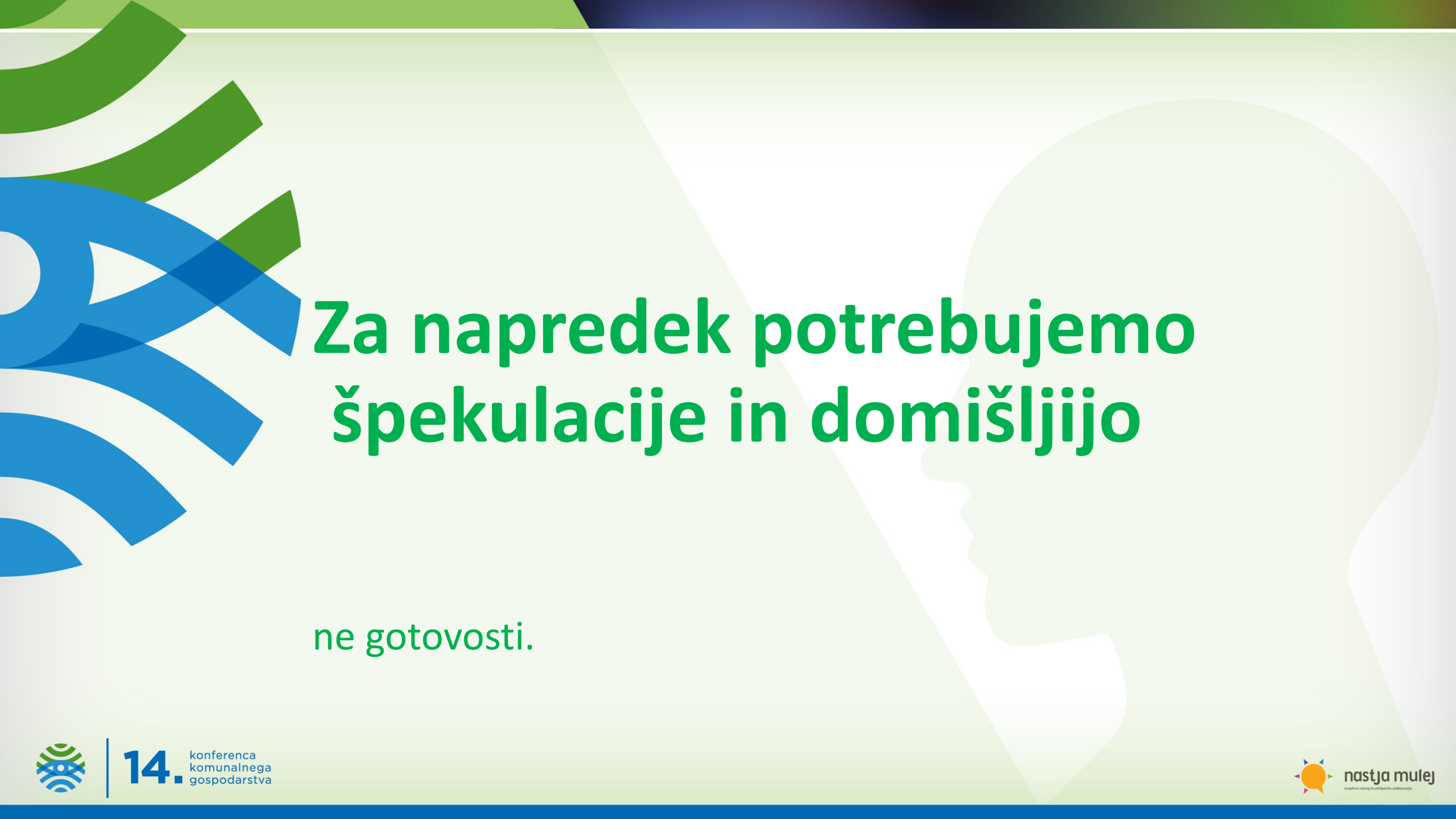
**Namensko sprevrženo razmišljanje.
Ne logično!**

Ljudje me sprašujejo, zakaj sem obesil vrata narobe. To sem naredil, da lahko moji psi gledajo ven. Kdo je zdaj neumen?!

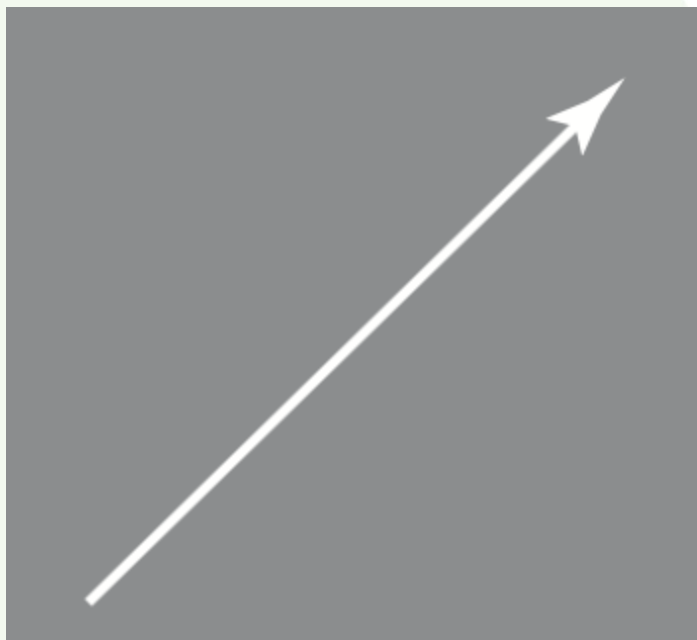
Za napredek potrebujemo špekulacije in domišljijo

ne gotovosti.

14. konferenca
komunalnega
gospodarstva

Uspeh

Kaj ljudje mislijo

Kako je v resnici

**Težava kreativnega razmišljanja
niso ideje, ki jih nimamo.**

Pač pa ideje, ki jih imamo.

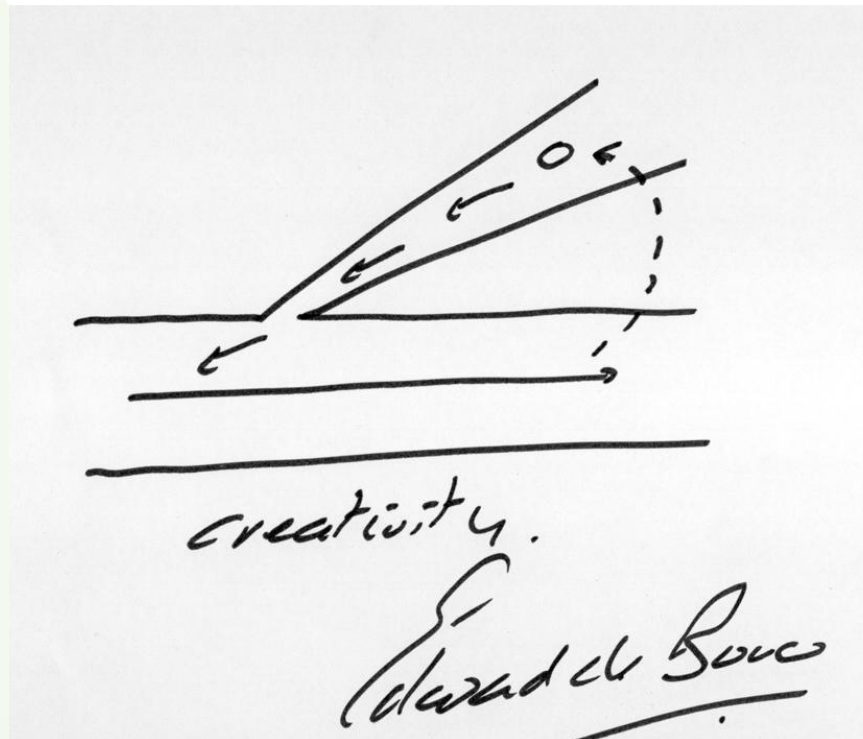
Vertikalni mislec:

„Vem, kaj iščem.“

Lateralni razmišljevalec:

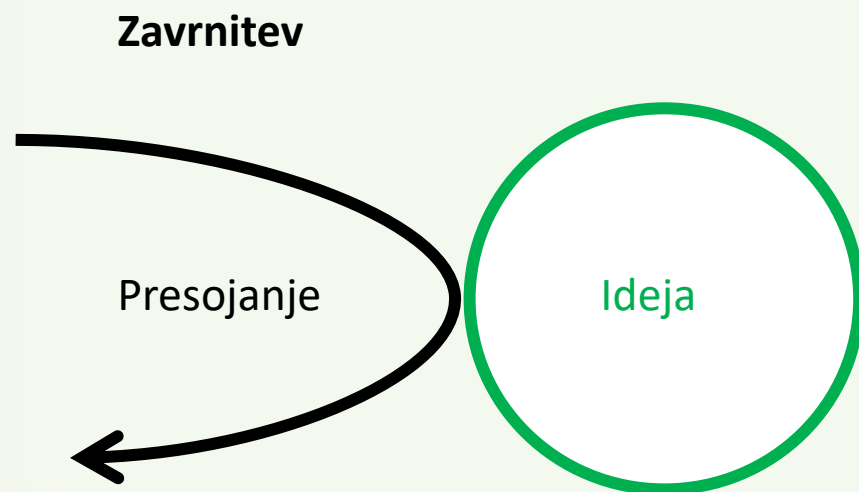
„Iščem, toda ne vem kaj,
dokler tega ne bom našel.“

Rutinsko razmišljanje

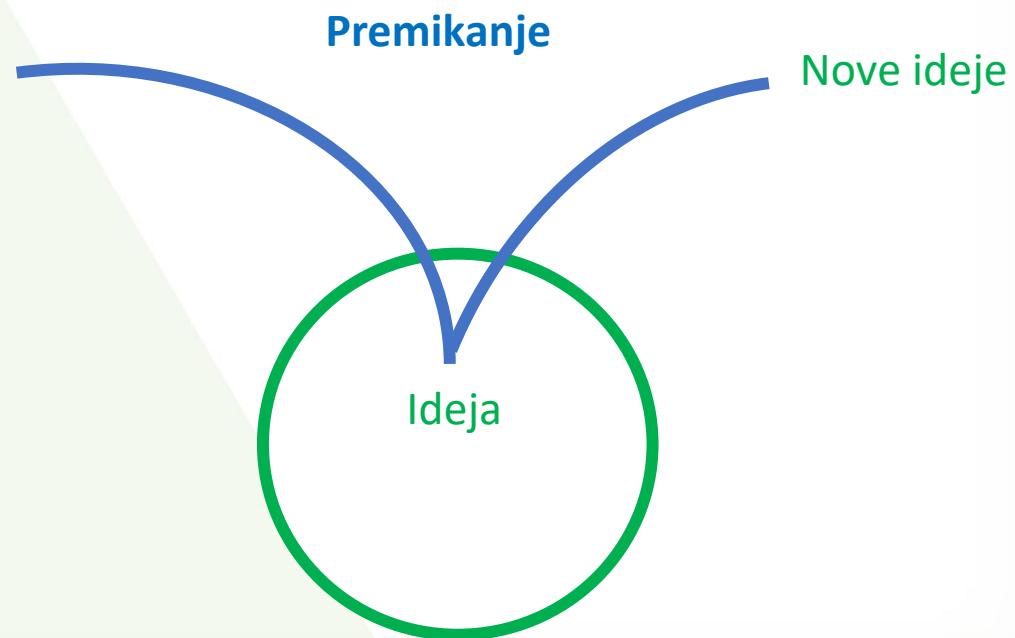
„Ne diraj, šta radi.“

„Tako, kot je vedno bilo,
tako tudi mora biti.“

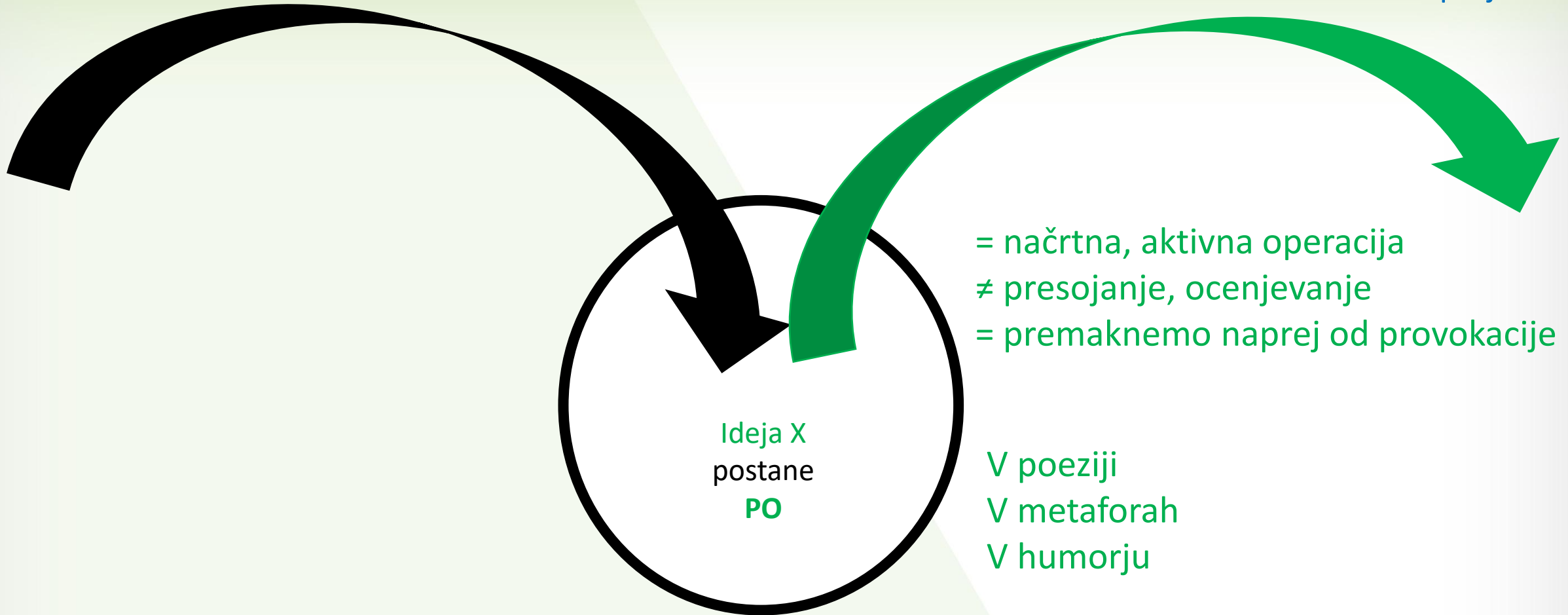

Lateralno razmišljanje

- Razmišljanje od strani (lateralno)
- Novi uvidi, novi koncepti, nove ideje
- Proaktivno provokativno

Ne zavravimo. Premaknemo se naprej!

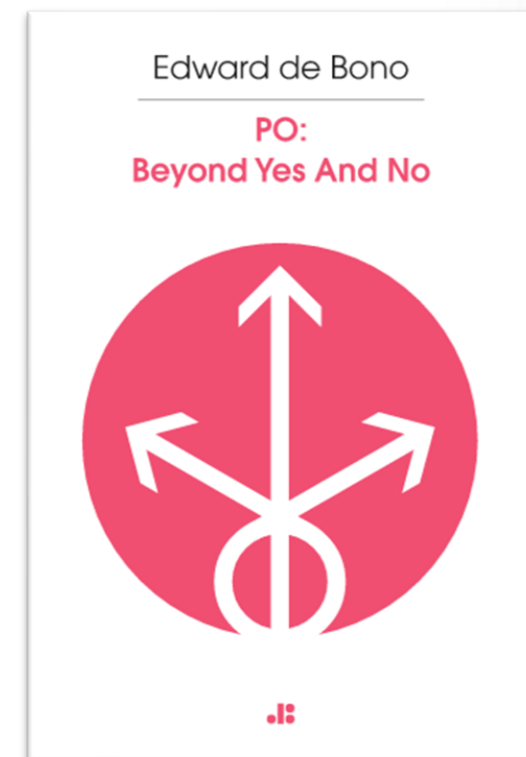
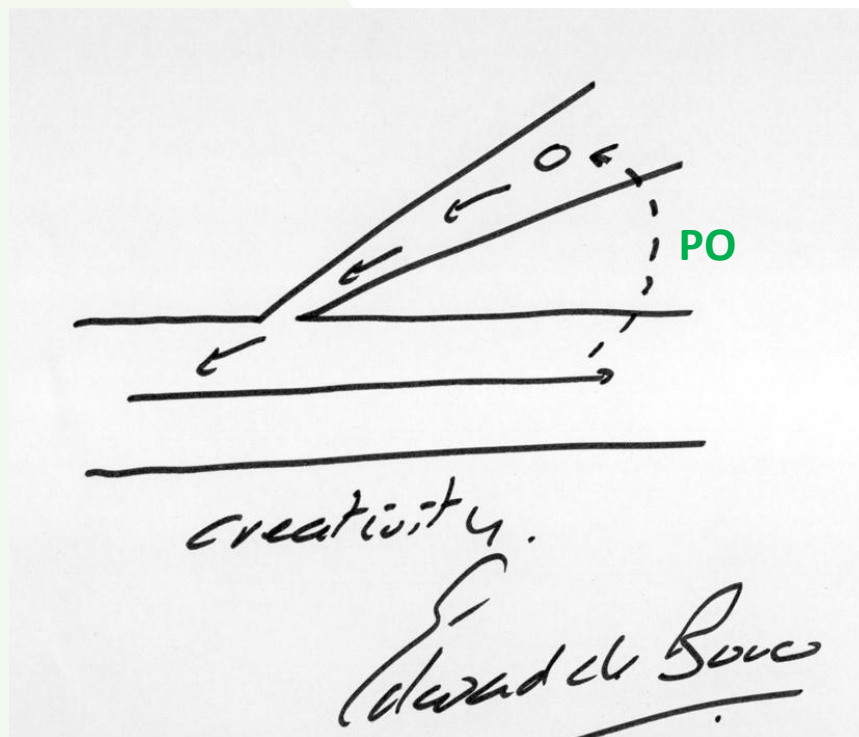
PROVOCIRANJE IN PREMIKANJE

PO

Provokativna Operacija

- hi**PO**teza
- pred**PO**stavka
- **PO** možnosti
- **PO**ezija

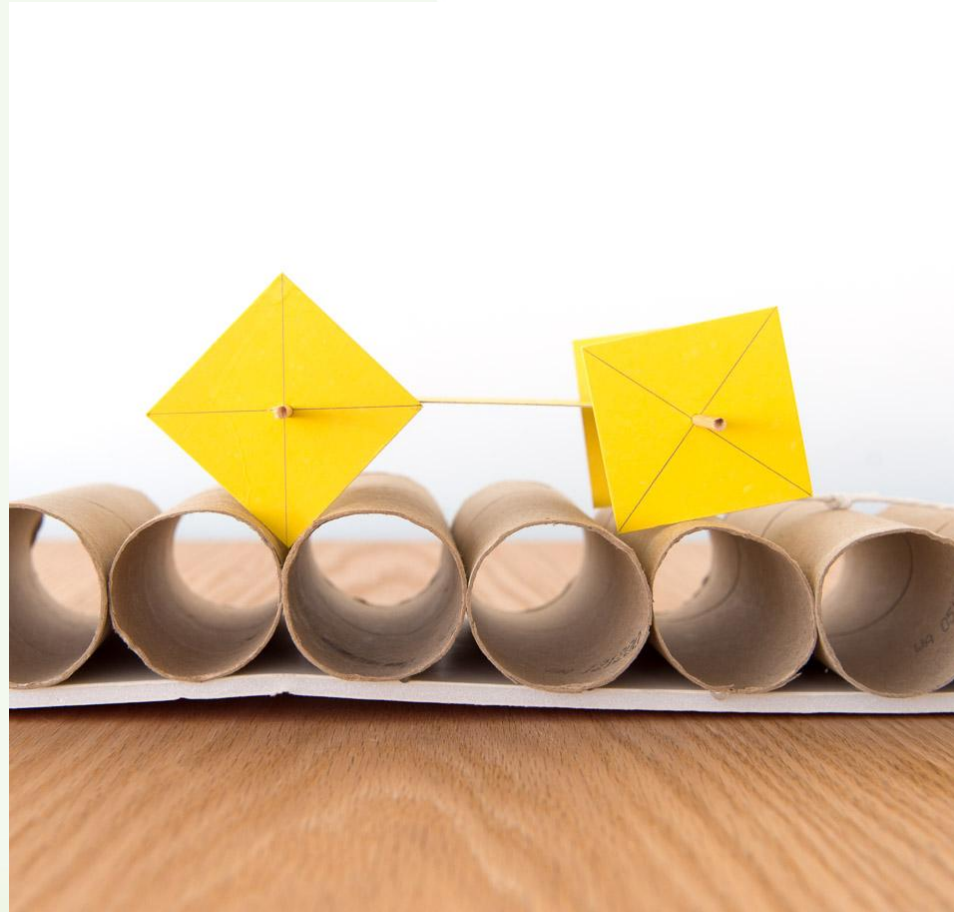
Provociranje

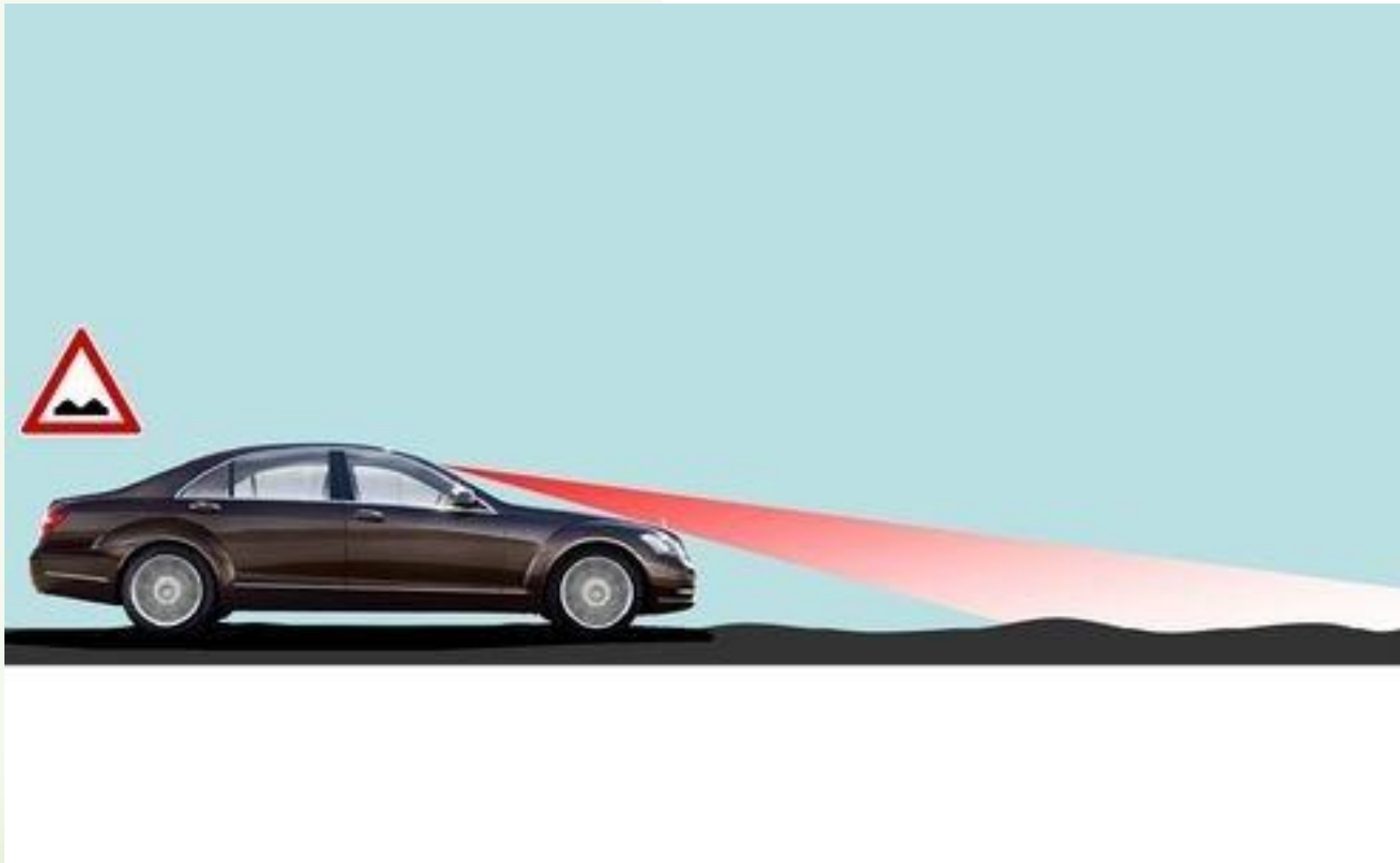
PO: Avto ima kvadratna kolesa

Korist kvadratnih koles

Intelligentno vzmetenje

PO: UMREŠ, PREDEN UMREŠ ->

V primeru nevarne bolezni ti
izplačajo 75 % življenjskega
zavarovanja vnaprej

Kreativnost je logična.

Pravzaprav lahko kreativne ideje prepoznamo tako, da so logične za nazaj.

Ko naredimo povezavo, je vzorec samoumeven.

KAKO DO PO? Spontano

3 ključi do ustvarjalnosti v timu: 3 P

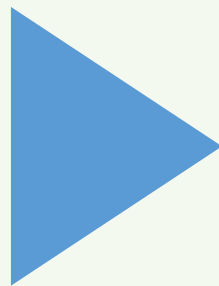

- **Pozitivno:** Vsaka ideja je vredna. Vse ideje moramo zapisati.
- **Plodno:** Več, kot je idej, tem bolje. Gradimo na idejah ostalih udeležencev.
- **Poredno:** Veliko lažje je ukrotiti divjo idejo, kot narediti dolgočasno idejo zanimivo.

Poskusimo! Razmišljajmo!

V 3 minutah
vsah zase v
tišini napišite
vsaj 7 idej na
temo:

Kaj lahko jaz
naredim, da
se bomo v
timu še bolje
razumeli?

Podelite –
drug za
drugim mi
narekujete:

Kaj lahko jaz naredim, da se
bomo v timu še bolje razumeli?

Jaz bom pisala na plakat.

ZDAJ PA SE PREMAKNIMO OD PROVOKATIVNIH K PRAKTIČNIM IDEJAM!

Pomagajte mi!

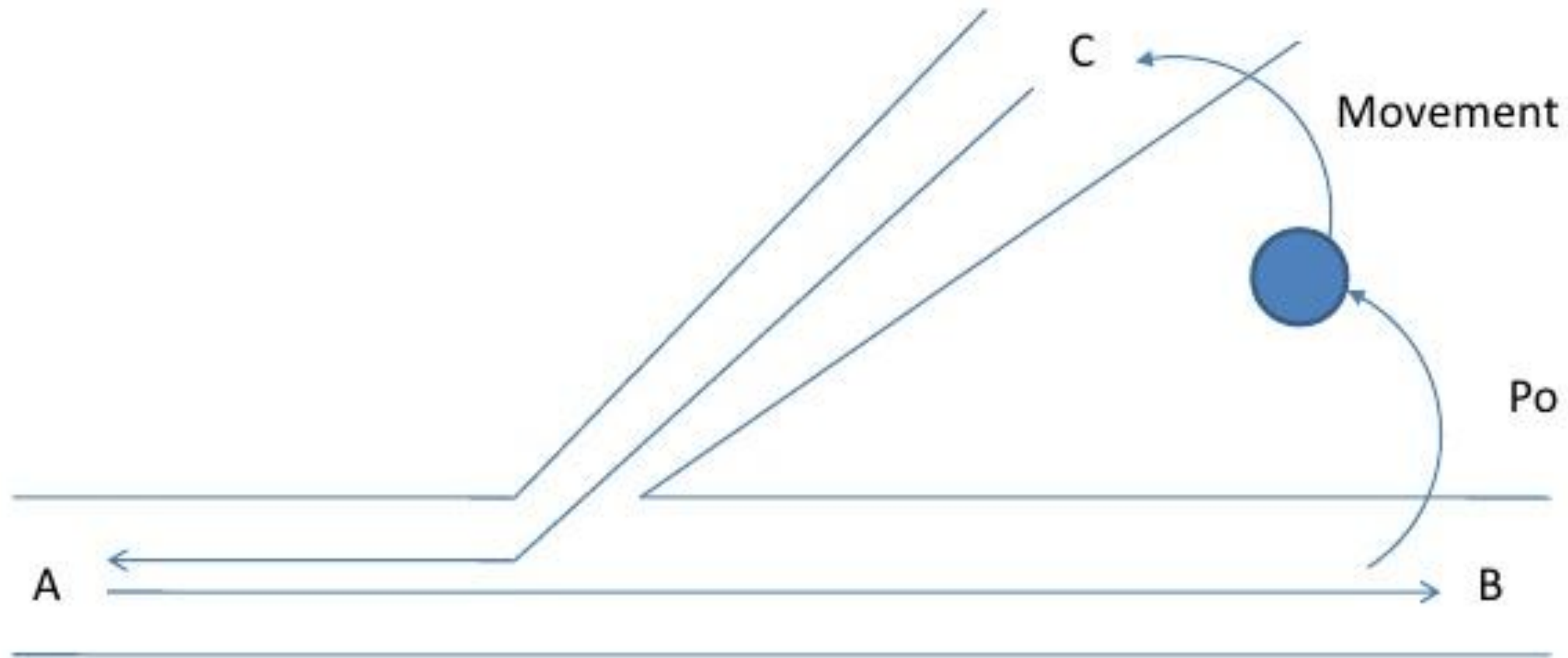

To je način,
kako do PO
pridemo
spontano

Kako pa lahko namerno promoviramo???

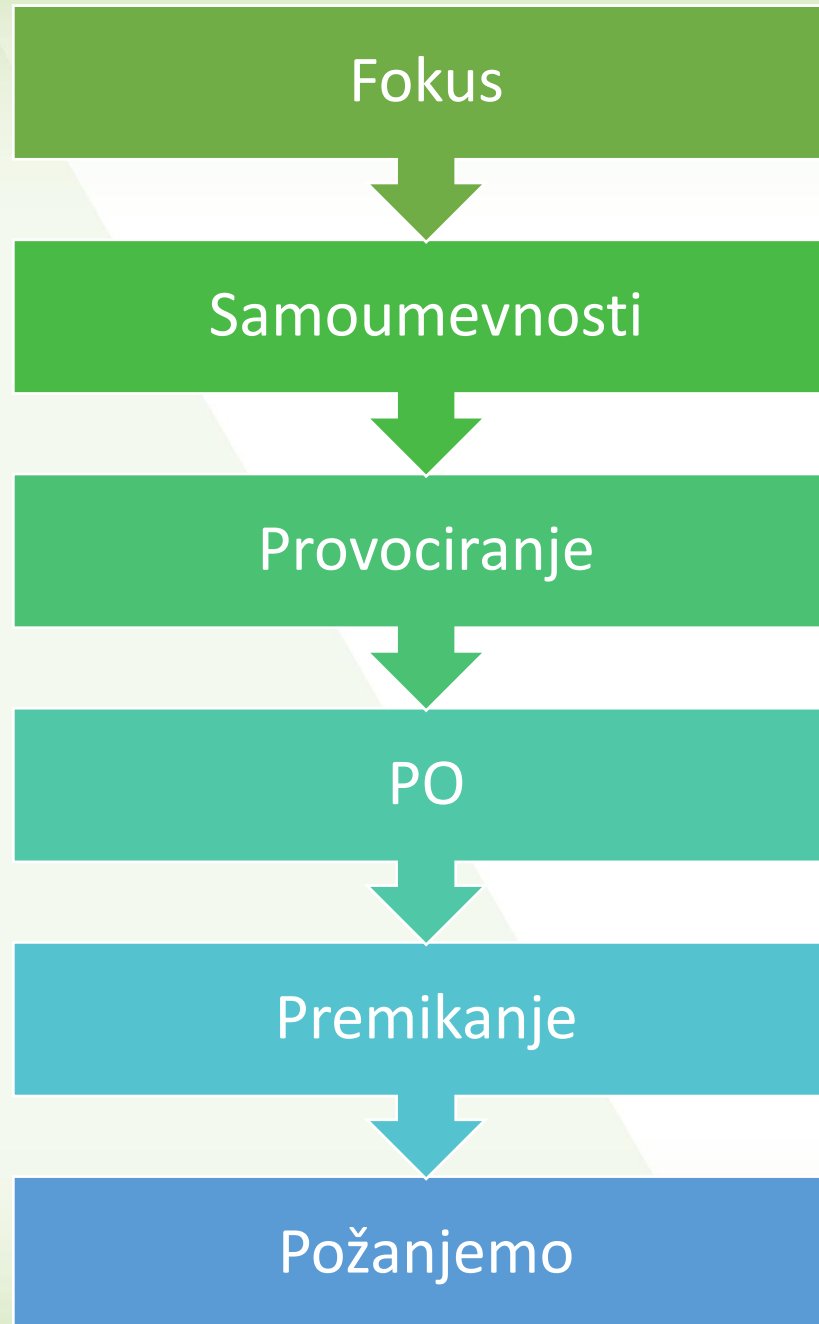

S provociranjem do disruptivnih idej

1. **Fokus:** kje želimo nove ideje.
2. Samoumevnosti.
3. **Provociranje:** **POBEG, OBRAT, POBOŽNE ŽELJE, PRETIRAVANJE** ->Provokacije
4. Najbolj pogumne: **PO**
5. **Premikanja:** **KORAK ZA KORAKOM, IZVLEČEK KONCEPTA, POZITIVNI VIDIKI** -> generiramo nove ideje, ki ustrezajo Fokusu
6. **Požanjemo ideje** (jih obravnavamo in ocenimo, ali uporabimo drugo lateralno orodje za več idej).

S provociranjem do disruptivnih idej

KAKO DO PO – NAMERNO?

- **POBEG** (*escape*): Razveljavimo ali opustimo, kar se nam zdi samoumevno.
- **OBRAT** (*reversal*): Obrnemo običajno smer dejanja.
- **POBOŽNE ŽELJE** (*wishful thinking*): **Ustvarimo sanjsko željo** (»Ali ne bi bilo čudovito, če bi...«)
- **PRETIRAVANJE** (*exaggeration*): Predlagajmo v **merilu**, ki je izrazito izven običajnega.

KAKO DO PO? Primer: NOVE IDEJE ZA KINO

1. Navedemo, kar se nam pri Fokusu zdi samoumevno:

- *Vstopnice kupimo pri vhodu*
- *Pred nami je velik zaslon, platno*
- *Vrste sedežev so obrnjene proti platnu*

2. Z uporabo tehnike Provociranje ustvarimo Provokacije:

	POBEG	OBRAT	POB. ŽELJA	PRETIRAVANJE
Vstopnice kupimo pri vhodu	PO: Ni vstopnic	PO: Kino nam kupi vstopnico	PO: Ali ne bi bilo fino, da bi lahko šel v kino in gledal filme ves dan?	PO: Potrebuješ 20 vstopnic, da vidiš film

KAKO NAPREJ? (premikanje do novih idej)

- **Korak za korakom:** Vizualizirajmo si, kaj bi se postopno zgodilo, če bi PO uveljavili v praksi. Premaknemo se naprej do novih idej.
- **Izvlecite koncept:** Iz PO izvlecimo koncept. Premaknemo se naprej do novih idej.
- **Pozitivni vidiki:** Naštejmo vse prednosti PO. Premaknemo se naprej do novih idej.

KAKO NAPREJ? (premikanje do novih idej)

Primeri: NOVE IDEJE ZA KINO

	KORAK ZA KORAKOM	IZVLEČEK KONCEPTA	POZITIVNI VIDIK
PO: Ali ne bi bilo fino, da bi lahko šel v kino in gledal filme ves dan?	Grem v kino in kupim posebno vstopnico ali dobim zapestnico ali žig, ki pokaže, da lahko ves dan gledam filme.	To je način, da si kupim več časa v kinu. Drugi načini, da si kupim več časa, so tudi: abonma, naročnina ali članarina.	Sprostitev. - Pogledam več filmov v krajšem času. - Manj potujem do kina in nazaj. - Pogledam si filme, o katerih ostali govorijo.
Nove ideje	Prodaja dnevnih vstopnic, ki bi stala več kot 1 vstopnica, a manj kot nakup nove vstopnice za vsak film.	Prodaja abonmajskih vstopnic, ki bi ti omogočala en film na teden za nekaj mesecev.	Ustvariti posebne dogodke, ko bi se v kinu dogajal filmski maraton.

1. POBEG

Razveljavimo ali opustimo, kar se nam zdi samoumevno.

14. konferenca
komunalnega
gospodarstva

1. POBEG: primeri

1.

- Samoumevno: smeti se odvažajo na določen dan v tednu.
- PO smeti se sploh ne odvažajo.

2.

- Samoumevno: račun za vodo mora vsebovati znesek v €.
- PO račun za vodo nima števil.

3.

- Še kak vaš primer?

Ne sodimo.
Premaknimo se
naprej ... do
morebitne nove,
praktične ideje!

1.

- PO smeti se sploh ne odvažajo.
- **Nova ideja:** vzpostavitev “zelenih otokov na zahtevo”, kjer uporabnik preko aplikacije naroči odvoz, ko ima posodo polno.

2.

- PO račun za vodo nima števil.
- **Nova ideja:** uporabnik dobi samo vizualni prikaz (grafikon, barvne cone), denar se avtomatično poravna preko trajnika.

3.

- Še vaš primer?

2. OBRAT

Obrnemo običajno smer dejanja.

Obrat: primeri

- Učitelj uči učenca. -> PO: Učenec uči učitelja.
- Natakár streže gosta. -> PO: Gost streže natakárja.
- Frizer striže stranko. -> PO: Stranka striže frizerja.
- Zdravnik zdravi pacienta. -> PO: Pacient zdravi zdravnika.

- Kuverto zalepiš in daš v nabiralnik. -> PO: Po tem, ko si vrgel kuverto v nabiralnik, jo zalepiš.
- Ti praznuješ rojstni dan. -> PO: Rojstni dan praznuje tebe.
- Za zajtrk si pil sok. -> PO: Sok je pil tebe za zajtrk.
- Ti voziš avto. -> PO: Avto vozi tebe.

2. Obrat: primeri

1.

- Običajno: občani kličejo na komunalno službo, ko nekaj ne deluje.
- PO komunalna služba kliče občane.

2.

- Običajno: zaposleni v komunali izobražujejo občane o ločevanju odpadkov.
- PO občani izobražujejo komunalo.

3.

- Še kak vaš primer?

Ne sodimo. Premaknimo
se naprej ... do
morebitne nove,
praktične ideje!

1.

- PO komunalna služba kliče občane.
- Nova ideja: proaktivni klicni center, ki pokliče uporabnika ob izpadu ali spremembi storitve (npr. opozorilo o motnji v oskrbi z vodo).

2.

- PO občani izobražujejo komunalo.
- Nova ideja: »Ambasadorji ločevanja« iz vrst krajanov testirajo rešitve in dajo povratne informacije podjetju.

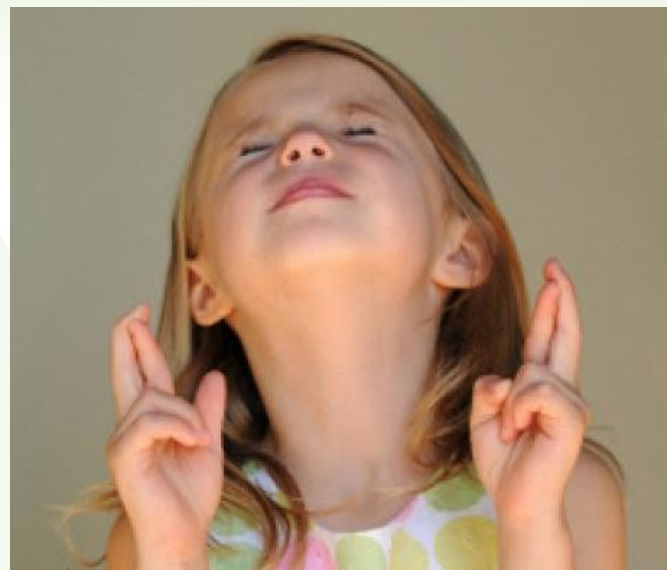
3.

- Še vaš primer?

3. POBOŽNA ŽELJA

Ustvarimo sanjsko željo:
»Ali ne bi bilo čudovito, če bi...«

Pobožna želja

- *Ali ne bi bilo čudovito, če ...
... bi tovarna stala na mestu svojih
izpustov v reko?*
- Idealen, popoln način
- Želja je provokacija

Pobožna želja

- *Ali ne bi bilo čudovito, če ... bi ljudje imeli točen znesek drobiža za plačevanje parkiranja?*

→ Kartica za drobiž →

Solarni strešniki Sileo

14.

konferenca
komunalnega
gospodarstva

insta|text

14. konferenca
komunalnega
gospodarstva

3. Pobožna želja: primer

1. Ali ne bi bilo čudovito, če bi smetnjaki sami povedali, kdaj so polni?
2. Ali ne bi bilo čudovito, če bi se pokopališča sama čistila?
3. Še kak vaš primer?

Ne sodimo.
Premaknimo se
naprej ... do
morebitne nove,
praktične ideje!

1.

- Ali ne bi bilo čudovito, če bi smetnjaki sami povedali, kdaj so polni?
- Ideja: vgradnja senzorjev, ki avtomatsko sporočijo, kako zelo so polni.

2.

- Ali ne bi bilo čudovito, če bi se pokopališča sama čistila?
- Ideja: sistemi za samooskrbno čiščenje poti (robotski čistilci za poti, zbiranje listja).

3.

- Še kak vaš primer?

4. PRETIRAVANJE

Predlagajmo v merilu,
ki je izrazito izven običajnega.

KICKSTARTER

4. Pretiravanje: primeri

1. PO vsak uporabnik bi prejemal 100 SMS-ov na dan o komunalnih storitvah.
2. PO vse mesto bi bilo ponoči osvetljeno tako močno kot podnevi.
3. Še kak vaš primer?

Ne sodimo.
Premaknimo se
naprej ... do
morebitne nove,
praktične ideje!

1.

- PO vsak uporabnik bi prejemal 100 SMS-ov na dan o komunalnih storitvah.
- Ideja: filtrirajmo obveščanje – uporabnik si sam nastavi preference in prejme le tisto, kar ga zanima (npr. samo izpadi vode v njegovem naselju).

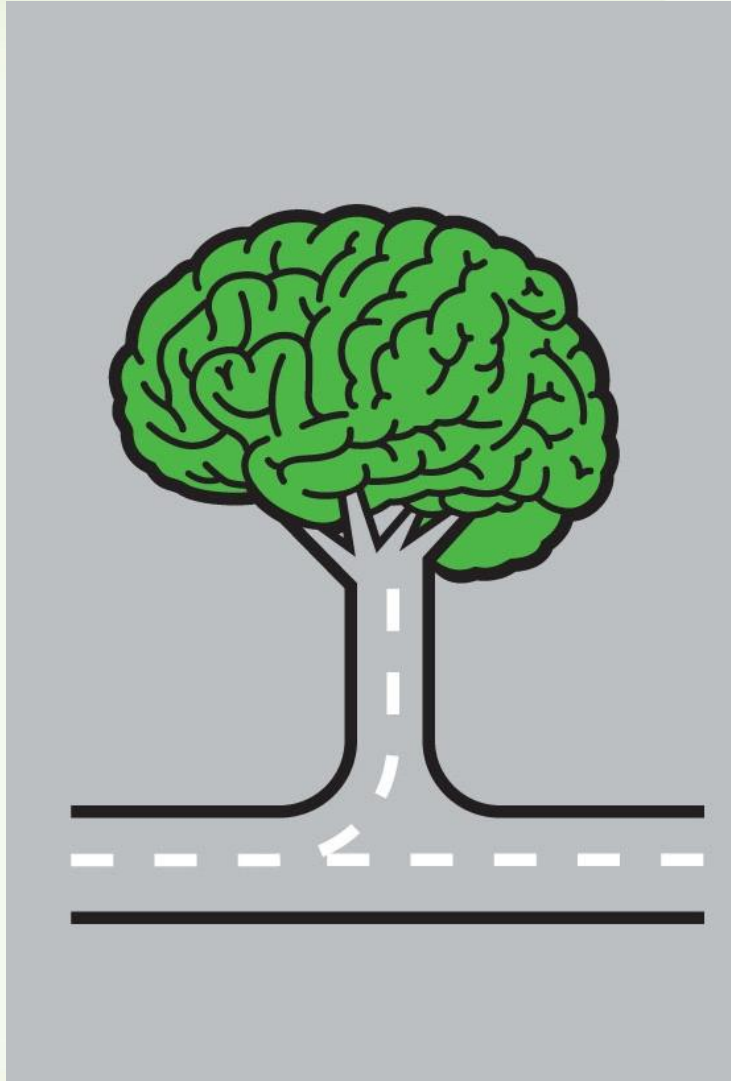
2.

- PO vse mesto bi bilo ponoči osvetljeno tako močno kot podnevi.
- Ideja: namesto tega dinamična javna razsvetljava, ki se prilagaja gibanju (luči gorijo močnejše samo, ko zaznajo gibanje).

3. Še vaš primer?

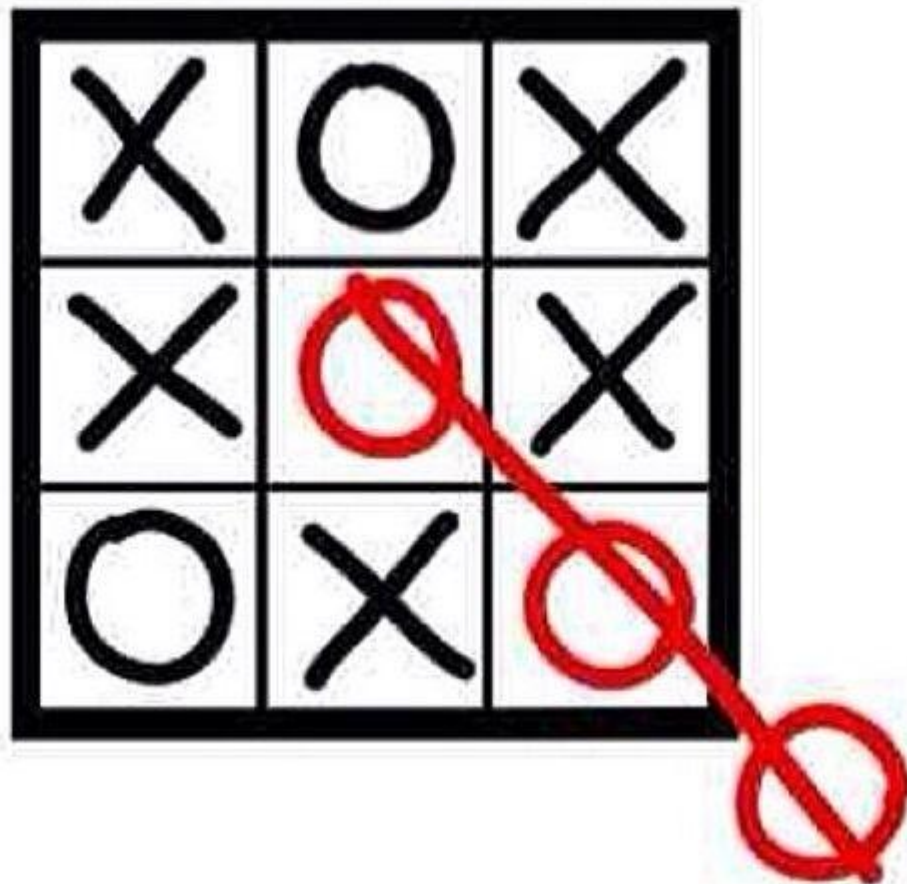

KAJ SMO POČELI?

Razmišljali smo lateralno!

THINK OUTSIDE THE BOX

LATERALNO
RAZMIŠLJANJE

Lateralno razmišljanje (E. de Bono, 1967)

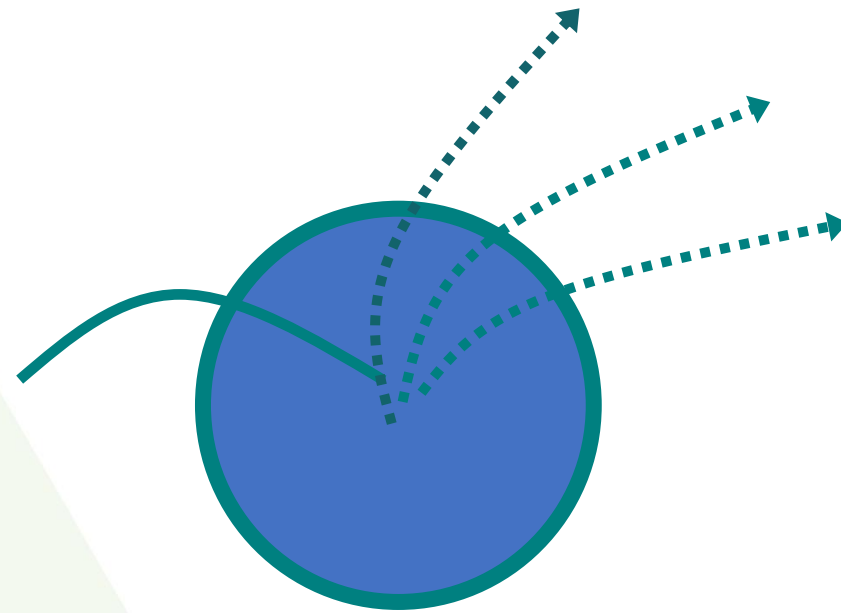
- “Možgani so sistem, ki se sam organizira, in rutinsko organizira vsak vložek v obstoječi vzorec.”
- Lateralno razmišljanje = tehnika reševanja težav s pristopanju k njim z različnih zornih kotov posredno, namesto osredotočanja na en pristop dlje časa.
- Oxford English Dictionary, 1972: “Način razmišljanja, ki išče rešitve neukrotljivih problemov na neortodoksne metode ali z elementi, ki bi jih običajno z logičnim razmišljanjem prezrlo.”

LATERALNO RAZMIŠLJANJE

*"...je kot vzvratna prestava v avtu.
Nihče ne bi vozil ves čas v vzvratni,
je pa nujna, da pridemo iz slepe
ulice..."*

Edward de Bono

Orodja lateralnega razmišljanja nam pomagajo, da se **premaknemo lateralno (od strani) preko teh vzorcev** in tako odpiramo nove zaznave, koncepte in ideje.

Možgani se
organizirajo v
rutinske vzorce.

Kreativno
razmišljanje vam
omogoči, da te vzorce
prekinete in
razmišljate lateralno
(od strani).

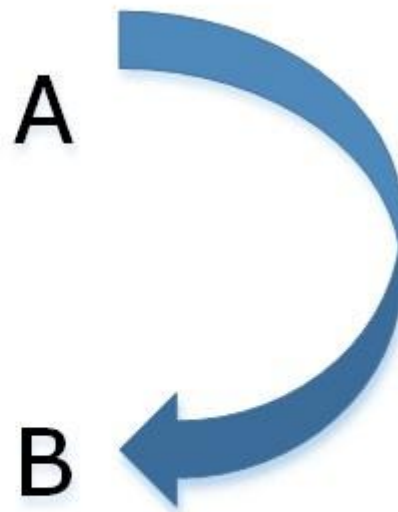
Orodij lateralnega
razmišljanja se
lahko naučimo.
Uporabljamo jih
lahko namerno.

Lateralno razmišljanje – Metoda, da presekamo rutinske vzorce

Analitično

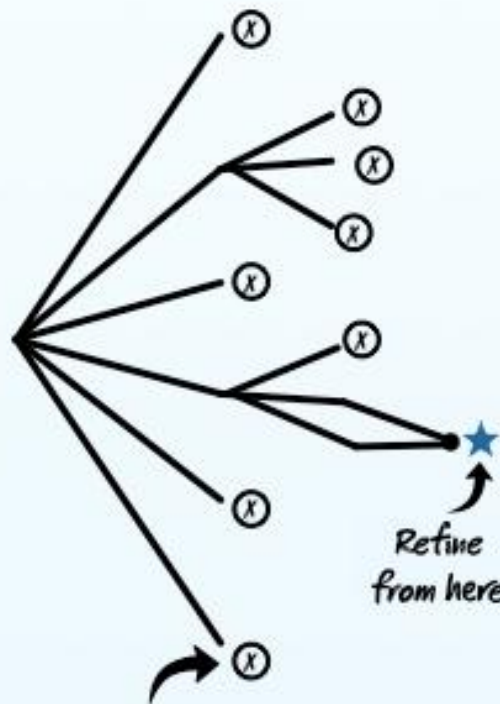
Lateralno

Refinement

Best solution
is missed

Exploration

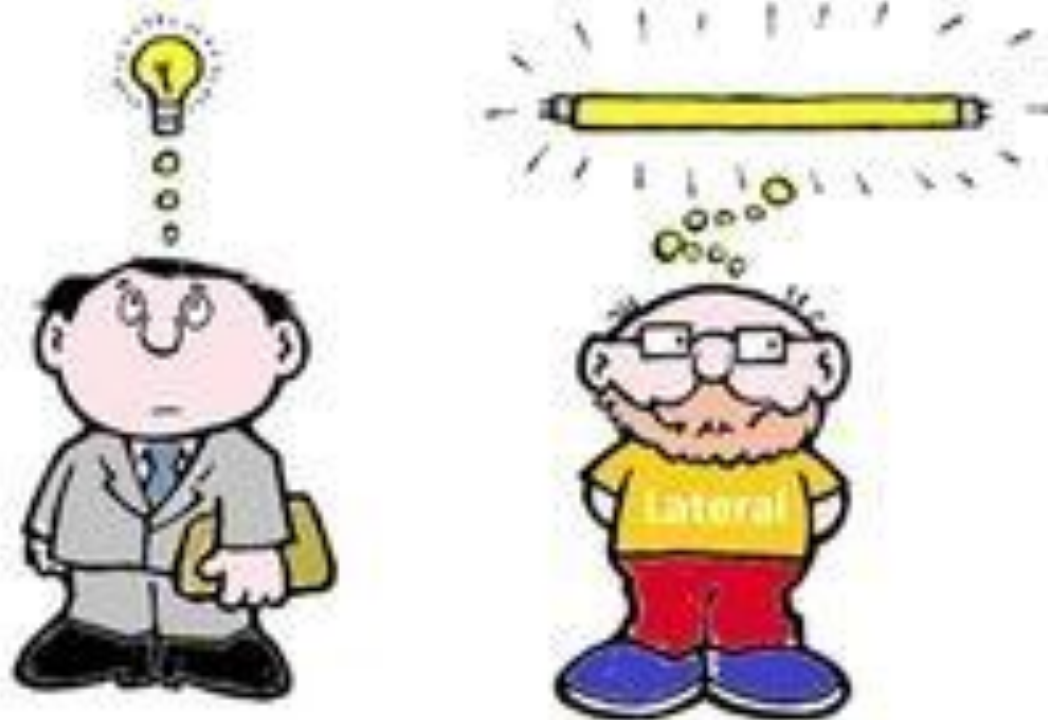

Many alternate
solutions explored

NABIRAMO VELIKO
ALTERNATIVNIH
PRISTOPOV.

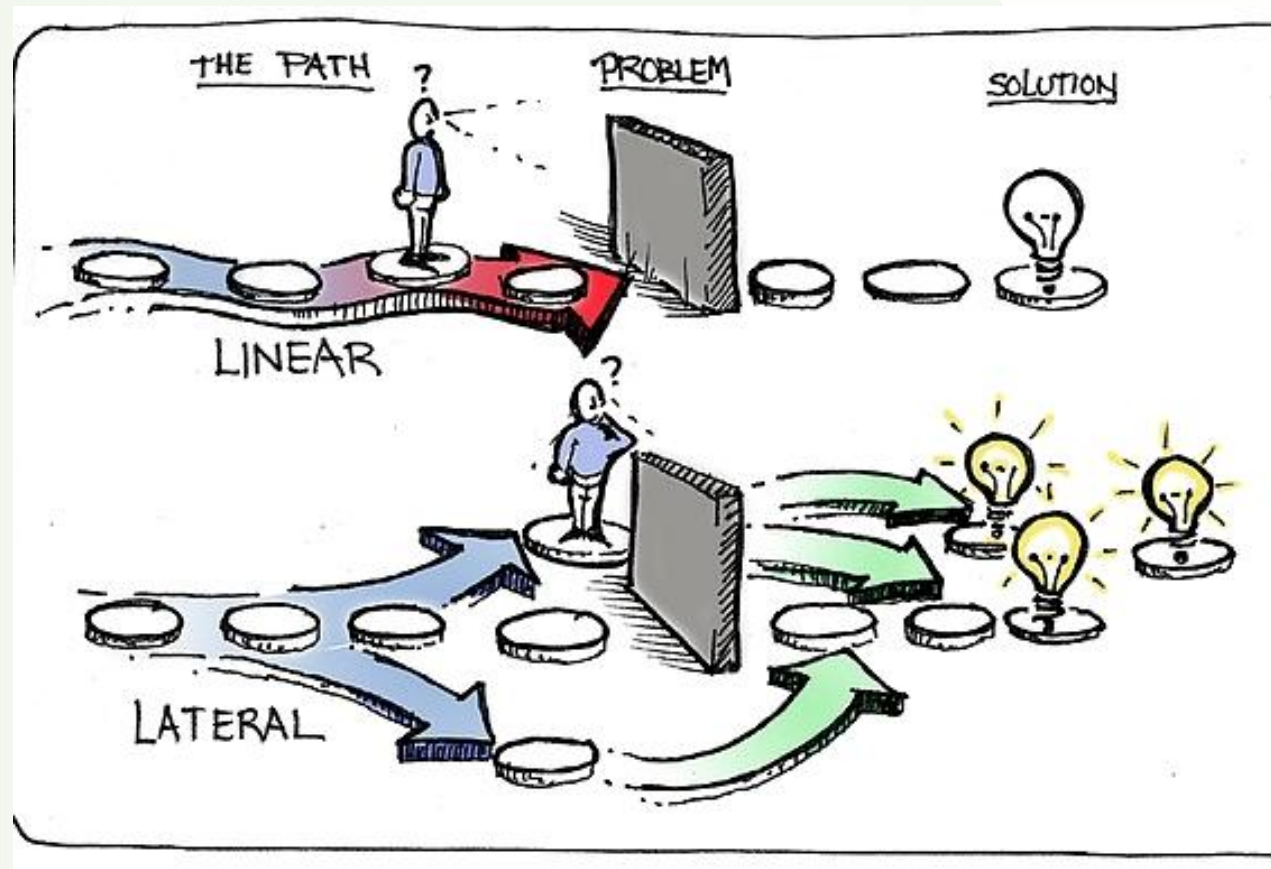
LATERALNO RAZMIŠLJANJE

Lateral Thinking:

PRISTOPE IŠČEMO
TUDI PO TEM, KO
SMO NAŠLI NEKAJ
OBETAVNEGA.

LATERALNO RAZMIŠLJANJE

NE IŠČEMO
POTI, AMPAK
NAČINE,
DA SI UTREMO
NOVO POT.

LATERALNO RAZMIŠLJANJE

Osvobodi in izkoristi
kreativno energijo
posameznika in
tima!

KAKO SE VAM ZDI?

KAKO STE KAJ ZDAJ?

KAKŠNO VPRAŠANJE?

(INFO@NASTJAMULEJ.COM)

14. konferenca
komunalnega
gospodarstva

Uživala sem v vaši družbi!

Hvala ☺
Nastja Mulej

- info@nastjamulej.com
- www.nastjamulej.com
- www.maratonpozitivnepsihologije.si
- www.12DejavnikovInoviranja.si

14. konferenca
komunalnega
gospodarstva